

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติไทยที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือการสื่อสารของคนในชาติในการติดต่อสื่อสาร ทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาประกอบกิจการงานด้านต่าง ๆ การมีภาษาใช้ร่วมกันในระหว่างคนหมู่มากทำให้เกิดพลัง เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ภาษาเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทย เป็นวัฒนธรรมประจำชาติอย่างหนึ่งที่น่าภูมิใจและควรแก่การรักษาไว้ ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชดำรัสไว้ตอนหนึ่งว่า

“ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของประเทศชาติ ประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหน เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้” (อ้างถึงใน คณาจารย์สมานมิตร, 2547:15)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้ให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาไทยโดยระบุว่า “ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข” (สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2551:34) ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบันนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการ แนวคิด ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเหมาะสมกับผู้เรียนให้มากที่สุด โดยจะต้องก่อเกิดประโยชน์ทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียนสูงสุดด้วย โดยเฉพาะ “การอ่าน” ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่า การอ่านได้เข้ามามีบทบาทสำคัญมากในชีวิตประจำวันของคนเรา เนื่องจากสังคมปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยี เป็นโลกที่ไร้พรมแดนที่ทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลก

ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันนั้นจึงต้องเปลี่ยนแนวคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ภาษาในการดำรงชีวิต (กรมวิชาการ, 2545:29)

นอกจากนี้การสำรวจสถิติด้านการอ่านหนังสือจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พุทธศักราช 2551 พบว่า คนไทยอายุตั้งแต่ 6 ขวบขึ้นไป ใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนนอกเวลาเรียน และเวลาทำงาน เฉลี่ยวันละ 39 นาที โดยกลุ่มเยาวชนถือเป็นกลุ่มที่อ่านหนังสือมากที่สุดเฉลี่ย 46 นาที แต่หากเทียบกับประเทศอื่นยังถือว่าเป็นสัดส่วนที่ต่ำมากซึ่งจากการจัดลำดับพฤติกรรมกรรมการอ่านพบว่าใน 1 ปี เด็กไทยอ่านหนังสือเฉลี่ยเพียง 5 เล่ม ขณะที่เวียดนามอ่าน 60 เล่ม สิงคโปร์อ่าน 45 เล่ม และมาเลเซียอ่าน 40 เล่ม ซึ่งขณะเดียวกันครูต้องปรับวิธีสอนให้มีความน่าสนใจไม่ใช่เน้นแต่ไวยากรณ์จนทำให้การเรียนการสอนขาดความสนุกสนานจนเด็กไม่สนใจเรียน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551:53) อีกทั้งจากการวิจัยของ ประทีป แสงเปี่ยมสุข (อ้างถึงใน กัลยกร กัญญา, 2548:49) พบว่า ผู้เรียนยังไม่ประสบความสำเร็จในการอ่านภาษาไทยเท่าที่ควร ทั้งนี้มีสาเหตุหลักเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนชาวเขาหรือนักเรียนในพื้นที่สูง ซึ่งมีมากในภาคเหนือของประเทศไทย โดยนักเรียนกลุ่มนี้มีสภาพแวดล้อมและสภาพการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากนักเรียนทั่ว ๆ ไปอย่างมาก ที่สำคัญภาษาไทยเป็นภาษาที่สองรองจากภาษาท้องถิ่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรมีเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนที่แตกต่างไปจากการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทั่วไป และให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน ทั้งนี้ครูผู้สอนจะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างสำคัญในการที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

หนังสือเล่มใหญ่ เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งของโรงเรียน ซึ่งจัดเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเสริมประสบการณ์ที่จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา การเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร (จินตนา ไบกาชูย์, 2542:48) อีกทั้งยังเป็นหนังสือที่มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร เป็นการนำเนื้อหาในหลักสูตรมาเขียนไว้ในลักษณะต่างๆ อาจเขียนในรูปแบบของร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนอ่านเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและ ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล(มานพ ถนอมศรี, 2546:17)และส่งเสริมพฤติกรรมการรักการอ่าน ตลอดจนพัฒนาการอ่านดังจะเห็นได้จากการวิจัยของภกกรณ์ เกิดผล (2553:53)ที่สรุปไว้อย่างน่าสนใจว่า หนังสือเล่มใหญ่ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการอ่านและสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทย

ประกอบกับโรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นโรงเรียนสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 จัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่จะใช้ภาษากะเหรี่ยงโปว์เป็นภาษาหลักในการสื่อสารและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องด้านการอ่าน และยังขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาอ่านไม่ออก คิดวิเคราะห์ไม่เป็น โดยไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ อีกทั้งจากการทดสอบความสามารถและทักษะตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านอ่านออกในปีพุทธศักราช 2555 ที่ผ่านมานักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและสนใจที่จะศึกษา การใช้หนังสือเล่มใหญ่เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ และมุ่งแก้ปัญหาในเรื่องการอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และความเข้าใจในการอ่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือเล่มใหญ่เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เกณฑ์ 80/80 (E_1/E_2)
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยหลังเรียน โดยใช้หนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสอดจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการอ่านหนังสือเล่มใหญ่

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านและปลูกฝังนิสัยให้รักการอ่าน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทย
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่าอื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดแนวความคิดในการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในครั้งนี้ คือ นักเรียนที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 จำนวน 26 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น การอ่านภาษาไทยโดยใช้หนังสือเล่มใหญ่
2. ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง หลังการใช้หนังสือเล่มใหญ่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อำเภอสอดจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีต่อการอ่านหนังสือเล่มใหญ่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้หนังสือเล่มใหญ่เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยหนังสือเล่มใหญ่ 18 เล่ม โดยเรียงตามลำดับแบ่งตามความเหตุการณ์วิถีชีวิตและนำคำพื้นฐานมาประกอบในประโยคให้เป็นเนื้อเรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือเล่มใหญ่ หมายถึง สื่อการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจำนวน 18 เล่ม โดยมีการ์ตูนประกอบเรื่องที่มีสีสันสวยงามเป็นองค์ประกอบ โดยมีขนาด 12×17 นิ้ว ใช้ประโยคสั้นๆ มีใจความที่อ่านเข้าใจง่าย มีเนื้อเรื่องที่สนุกสนานและสอดคล้องเรื่องราวที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตตลอดจนวัฒนธรรมและประเพณีที่นักเรียนคุ้นเคยในท้องถิ่น โดยใช้ภาษาไทยพื้นฐานที่กรมวิชาการได้รวบรวมคำและกำหนดบัญญัติคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มาเป็นแนวทางในการเขียน

ประสิทธิภาพของการอ่านหนังสือเล่มใหญ่ หมายถึง การอ่านภาษาไทยหลังการใช้หนังสือเล่มใหญ่ สามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและการอ่านเพื่อความเข้าใจ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 (E₁/E₂)

80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงร้อยแก้วและการอ่านเพื่อความเข้าใจระหว่างเรียนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดที่ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงร้อยแก้วและการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนได้ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 80

การพัฒนาการอ่านภาษาไทย หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีขั้นตอนคือ อ่านเรื่องได้ถูกต้องและเข้าใจแล้วให้นักเรียนตอบคำถาม จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและปรับปรุงแก้ไข ในกรณีที่ไม่ว่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านออกเสียงร้อยแก้วและความเข้าใจในการอ่านจากหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียน ซึ่งพิจารณาจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบการอ่านออกเสียงและตอบคำถามตามประเด็นที่กำหนด จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน โดยใช้แบบทดสอบการอ่านออกเสียงและทดสอบความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่เป็นไปในทางบวก โดยแสดงถึงความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจที่มีต่อการอ่านหนังสือเล่มใหญ่ ประเมินโดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

นักเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหนังสือเล่มใหญ่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพุย อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ หลังการใช้หนังสือเล่มใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 80